

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **T. T.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 3. 2019, č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P15-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2020, č. j. 2 Az 21/2019 - 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 3. 2019, č. j. OAM-1046/ZA-ZA11-P15-2018, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 27. 7. 2020, č. j. 2 Az 21/2019 - 33, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3] V odůvodnění rozsudku městský soud nejprve uvedl, že hlavním důvodem žádosti žalobce o mezinárodní ochranu byla snaha o legalizaci pobytu na území České republiky za účelem výdělků. Žalobce přitom v průběhu řízení o mezinárodní ochraně neoznačil žádné azylově relevantní skutečnosti a svou žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal až v situaci, kdy měl uloženo správní vyhoštění, odůvodnil pouze nepříznivou ekonomickou situací. Městský soud dále konstatoval, že žalobce jen obecně rozporoval závěry žalovaného, aniž by své námitky blíže rozvedl. Námitku ohledně jeho obav z návratu do vlasti kvůli sankci hrozící za neoprávněný pobyt v Evropské unii (dále jen „EU“) i argumentaci týkající se nedemokratických poměrů v Uzbekistánu a nedodržování základních lidských práv a svobod občanů domovského státu žalobce navíc uplatnil až v žalobě, přičemž městský soud v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 - 32.

[4] Podle městského soudu se žalovaný řádně zabýval politickou a bezpečnostní situací v Uzbekistánu a ve vztahu k relevantním okolnostem posuzovaného případu žalobci správně

neudělil azyl ani doplňkovou ochranu. Žalobce navíc neuvedl žádné skutečnosti, jež by svědčily o jeho pronásledování v zemi původu či o jeho obavách z takového pronásledování, přičemž pouhé tvrzení, že se ve vlasti necítí svobodně a bezpečně, nepostačuje pro udělení mezinárodní ochrany. Městský soud dále konstatoval, že žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí dostatečně zabýval také otázkou, zda žalobci v případě jeho návratu do vlasti nehrozí vážná újma, přičemž správně dospěl k negativnímu závěru. Žalobce navíc své obavy z návratu do vlasti nijak nespecifikoval ani neuvedl, z jakých zdrojů získal informaci o tvrzeném trestním stíhání osob, jež se po předchozím neoprávněném pobytu na území EU vracejí do domovské země. Městský soud doplnil, že se žalovaný řádně zabýval také soukromým a rodinným životem žalobce. Závěrem zdůraznil výjimečnou a odůvodněnou povahu institutu mezinárodní ochrany, který nelze zaměňovat s jinými formami pobytu cizinců na území České republiky.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že o mezinárodní ochranu požádal z důvodu těžkých životních podmínek v Uzbekistánu, kde panují nedemokratické poměry a státní režim řízený autokratickou vládou. Ve vlasti se tak stěžovatel necítí svobodně ani bezpečně a nemohl se svobodně vyjadřovat k důležitým oblastem veřejného života. V případě jeho návratu do vlasti mu navíc hrozí za předchozí neoprávněný pobyt na území EU trestní stíhání, přičemž v tomto smyslu jej varovala jeho rodina a tato skutečnost vyplývá také ze zjištění některých lidsko-právních organizací. Podle stěžovatele mu tak měl žalovaný udělit aspoň doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 zákona o azylu.

[6] Stěžovatel dále namítl, že vzhledem k nedemokratickému státnímu režimu a nedodržování základních lidských práv občanů v Uzbekistánu by bylo v příkrém rozporu s mezinárodními dokumenty, pokud by byl nucen se vrátit do země, kde by nemohl svobodně vyjadřovat své názory a kde by nebyla chráněna jeho základní lidská práva a svobody. Stěžovatel dodal, že doplňková ochrana se podle § 14a odst. 2 zákona o azylu udělí žadateli o mezinárodní ochranu tehdy, pokud by jeho vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Mezi ně patří také jeho právo na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Úmluva“).

[7] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel uzavřel, že rozhodnutí žalovaného i městského soudu jsou v rozporu s platnými právními předpisy i mezinárodními závazky České republiky.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že námitky stěžovatele obsažené v kasační stížnosti jsou obdobné jako námitky formulované v žalobě a dále že argumentace stěžovatele je zcela obecná a postrádá jakoukoli konkretizaci ve vztahu k jeho azylovému příběhu. Dále konstatoval, že řádně posoudil všechny azylově relevantní okolnosti posuzovaného případu a zároveň vycházel z široké škály informací o aktuální politické a bezpečnostní situaci v Uzbekistánu. Následně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72, podle něhož je správní orgán povinen zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, pokud žadatel o mezinárodní ochranu alespoň tvrdí, že takové skutečnosti existují, resp. neuvádí-li pouze důvody ekonomické povahy. V posuzovaném případě však stěžovatel žádné azylově relevantní důvody neoznačil, nýbrž poukázal na svou nepříznivou ekonomickou situaci, kterou chtěl vyřešit legalizací pobytu v České republice a zajištěním vyššího výdělků. Institut mezinárodní ochrany je specifickým důvodem pro povolení pobytu cizince

pokračování

na území České republiky, který nelze zaměňovat s pobytoвыми oprávněními podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Závěrem žalovaný odmítl obavy stěžovatele z návratu do vlasti jako nepodložené domněnky a krajní scénáře. Nejvyššímu správnímu soudu proto navrhl, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Stěžovatel nejprve namítl, že politická i bezpečnostní situace v Uzbekistánu je nepříznivá, jelikož v něm nejsou dodržována základní lidská práva a svobody jeho občanů, státní režim je autokratický a současně zde panují nedemokratické poměry, za nichž nelze svobodně veřejně vyjadřovat vlastní názory. Návrat stěžovatele do vlasti by tak byl v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[11] Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na závěry formulované již v rozsudku ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, podle nichž „skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.“ Pokud tedy žadatel o mezinárodní ochranu žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je výše uvedeným způsobem problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. V posuzovaném případě přitom stěžovatel

v řízení o mezinárodní ochraně uvedl, že důvodem podání žádosti je zejména jeho nepříznivá ekonomická situace a snaha o legalizaci pobytu v České republice za účelem výdělků dostatečného k uhrazení dluhů a potřeb jeho rodiny. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010 - 49, však institut mezinárodní ochrany nelze chápat jako jeden z prostředků k legalizaci pobytu cizince na území České republiky a nelze jej tedy využít jako náhradní řešení v případech, kdy cizinec nesplňuje podmínky pro získání některého z pobytových oprávnění definovaných zákonem o pobytu cizinců.

[12] Nejvyšší správní soud současně ve své ustálené judikatuře opakovaně dospěl k závěru, že jakkoliv je Uzbekistán obecně hodnocen jako nesvobodná země s výraznými nedostatky v oblasti politických práv a občanských svobod, po nástupu prezidenta Mirzijojeva k moci v září roku 2016 došlo v zemi k jistému zlepšení. Uzbecké zákony poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace, omezenou pouze požadavkem tzv. výjezdních víz pro vycestování mimo území Společenství nezávislých států (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018 - 25, dále usnesení ze dne 1. 9. 2020, č. j. 4 Azs 82/2020 - 50, či usnesení ze dne 17. 6. 2020, č. j. 4 Azs 51/2020 - 30).

[13] Stěžovatel dále namítl, že se obává návratu do vlasti, kde by mu mohla hrozit nepřiměřená sankce či trestní stíhání za jeho neoprávněný pobyt na území EU, a proto mu měl žalovaný udělit alespoň doplňkovou ochranu. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že stěžovatel nijak v kasační stížnosti nerozvedl, z jakých skutečností či informací takto usuzuje, případně které lidsko-právní organizace či jejich zjištění má na mysli. Žalovaný naopak v odůvodnění svého rozhodnutí na základě informací zjištěných ze shromážděných podkladů o politické a bezpečnostní situaci v Uzbekistánu přesvědčivě vyložil, že stěžovateli žádná újma po návratu do země nehrozí a naopak konstatoval, že tamní vláda vzhledem k místní nepříznivé ekonomické situaci podporuje cestování občanů za výdělkem do zahraničí.

[14] Namítl-li stěžovatel, že jeho návrat do vlasti by byl v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, mezi něž patří také jeho právo na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 Úmluvy, pak Nejvyšší správní soud uvádí, že tuto námitku stěžovatel nijak blíže nerozvedl. Navíc těžiště jeho soukromého a rodinného života spočívá právě v Uzbekistánu, kde žije celá jeho rodina, o jejíž ekonomické zajištění se pobytem v České republice snažil, jak vyplývá z jeho tvrzení zmíněných v řízení o mezinárodní ochraně.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] S ohledem na uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a městský soud se v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu jednotlivých ustanovení zákona o azylu, který je v judikatuře vyjádřen. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

pokračování

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu